

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Be-reshit

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

7x

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10050

בראשית ללא ויצא

אונקלוס

הצאן ויחמנה בבאן לשחוח : לט ויחמו
הצאן אל-המקלות ותלדן הצאן עקדים
נקדים וטלאים : מ והכשבים הפרוד
יעקב ויתן פני הצאן אל-עקד וכל-חום
בצאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם
על-צאן לבן : מא והיה בקר-יחם הצאן
המקשרות ושם יעקב את-המקלות לעיני
הצאן ברהטים ליחמנה במקלות : מב
ובהעטרף הצאן לא ישים והיה העטפים
ללבן והקשרים ליעקב : מג ויפרץ האיש
מאד מאד ויהי-לו צאן רבות ושפחות
ועבדים וגמדים וחמרים : א וישמע את-
דברי בני-לבן לאמר לקח יעקב את כל-
אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל-
הקבר הנה : ב וירא יעקב את פני לבן
והנה איגנו עמו כתמול שלשום : ג ויאמר
יהודה אל-יעקב שוב אל-ארץ אבותיך
ולקמולדתך ואהיה עמך : ד וישלח יעקב
ויקרא לרחל וללאה השדה אל-צאנו :
ה ויאמר להן ראה אנכי את-פני אביכן
כי-איגנו אלי כתמל שלשם ואלתי אבי היה
עמדי : ו ואתנה ידעתן כי בכל-כחי עבדתי
את

ת

לא

די קליף ברהטיא אתר-בית-שקנא דמיא
אתר דאתן ענא למשתי לקבלהן דענא
ומתיחמן במיתיהן למשתי : לט ואתיחמא
ענא בחוטרניא וילידן ענא רגורין נמורין
ורקועין : מ ואימרניא אפריש יעקב ויהב
ברישי ענא כל-דרגול וכל-דשחום בענא
דלבן ושני ליה עדרין בל-חודורתי ולא
עריביונן עס-ענא דלבן : מא והווי בכל-
עידן דמתיחמן ענא מפריניא ושני יעקב
ית-חוטרניא לעיני ענא ברהטיא ליחמותהן
בחוטרניא : מב ובלקשות ענא לא משני
והנאה לקשיא ללבן ובפריניא ליעקב :
מג ותקיף נברא לחדא לחדא והווי-ליה
עאן סניאן ואמהן ועבדין וגמלין וחמרין :
א ושמע ית-פתנמו בני-לבן דאמרין
נסיב יעקב ית כל-די לאבונא ומדי לאבונא
קנא ית-כל-נכסיה האלין : ב וחזא יעקב
ית-סבר-אפי לבן ורוא ליחנין עגויה
במאיתמלי ומדקדמוהי : ג ואמר יי
ליעקב טוב לארע אבהתך ולילדותך ויהי
מימרי בסעדרך : ד וישלח יעקב וקרא
לרחל וללאה להקלא לנות עגיה : ה ויאמר
להן חזי אנא ית-סבר-אפי אבוכן ארי-
את

ליחנין עמי במאתמלא ומדקדמוהי ואכהיה דאבא הנה בסעדי : ו ואתין ידעתין ארי
בכל

רשי

(לט) אל המקלות . אל מראות המקלות : עקודים . חמונים כמקום עקידתן הס קרסולי ידיהם וירגליהם : (מ) והכשבים
הפרוד יעקב . כולדים עקודים כקודים הכדיל והפרוד לעצמן ועסה אותן עדר ועדר לכדו והוליד אותן העדר העקוד לכדו ופני הנאן
הכולמת חמריהם צויות אליהם וזכו שאמר ויתן פני הנאן אל עקוד שהיו פני הנאן אל העקודים ואל כל חום טינא כנאן לבן : וישת לו
עדרים . כיווספי : (כא) המקשרות . כתרגומו הסבירות ותין לי עד כמקרת . ונתתם חכונעם אחיתופל כקושרים
שמואל

קישק
ענא
פריש
ב
חטב
א
דלבו
דדתי
אכרי
(שמ)
ומק
מכרי
(א)
כעוד
עקרי
כמו
הנאן
הנאן
עקוד
לח
(לט)
שהת
המק
(מ)
במק
וקיש
(עדר)
עס
נאמ
בכל
וכן
תרגו
בימי
מחא
קשר
ודת
(ליח)
וגמ
המס

בשקיתא דמיא אחר דאתני עגא למישיהי מן שווינו לחיבליה דעגא והווי מתתקמו במישיהו למישיהו : לט ואמתקמו
 עגא לקבל חטביא וליבין עגא רגילין דסיקנא ברזיליהו וקרתיין ונביתו תינורין : ט וטלייא אפריש יעקב ויהב
 קריש עגא משכוביקא כל ית דרגול וכל דלחוש בעגא דלבו ושני ליה עררין בלחודי ולא ערביבטין עם עגא דלבו :
 מא וטו בקל עיבו דמתתקמו עגא מבקרתא וקשו יעקב ית חטביא לעיני עגא במורכביתא לחימיתקו חבל
 חטביא : טב ובלקושי עגא לא משיי בהווי למישייא דלבו ובמיבייא לעקב : מג ותקיף גברא וגוי :
 א רשמעית וגוי וקו די לעבונא עבד ליה ית כל ימר נקפיא האיילין : כ וחקמא יעקב ית סבר אפוי
 דלבו וקא לינתנו שפין לקבליה בדאיחמלי ותי דתמטוי : ג ואמר "וגוי" : ד ושרר יעקב ית נשקלי
 דדריא עגד קליל וקרא לרחל וקלארה ועלו למקלא לנת עניה : ה ואמר להין חמי אגא ית סבר אפוי
 אביכו וקא לינתנו שפין עמי הי בדאיחמלי ותי דתמטוי ואלהא דאגא ונה פוקרא בפערי : ו ואמרן ידעתון

ארום

רשי"ב

(שמואל ב טז) ויהי הסקר אמין אותן המתקשרות יחד לומר עיבורן : (מב) וכודיעטיף : לשון איחור כתרומתו בלקישות
 ומתחם חכרועס (ישעיה ג) המחללות והמזעזעות לשון עטיפת כסות כלומר מתעטפות בעורן ולמרן וליכן מתלוות להתחוס עליה
 הזכרים : (מג) צאן רבורת : פרות ורכות משחר לאן : ושפחות ועבדים : מוכר נאנו כדמיס יקרים ולוקח לו כל אלה :
 (א) עשה : כנס כמו (שמואל א יד) ויעש חילונין את עמלק : (ג) שובאל : יארין אבותיך : וסא אהיה עמך חבל
 בעודך מחוכר לעמא חי אפטר להטרות שכניתי עליו (ב"ר) : (ד) ויקרא לרחל ולר"א : לרתל תחלה ואחר כך ללאה שהיא היתה
 עקרת הבית ששכילה כדוונן יעקב עם לבן ואף כתיב של לאה מודים כדכר סערי כועז וכו' דינו משכט יהודה לומר כחל וכלאה אשר כנו
 שתיין

רשב"ם

כמו וישרפה הפרות ומלכיות מוגי יעמדה : תל"ס לשון זכר וחל"ס לשון נקבה שהיה לו לומר כמו ותקדשה כנות כלמחז : (לט) ויתמו
 הלאן : כולן לשון זכר : (ת) והכסוים הפריד יעקב : העקודים והנקודים הפריד ונלאן לכן שנה ראשונה ושנייה והיה כותלת כתי
 הלאן לכן אליהם כדי שיראה אותם ותתעברנה כמותם : וגם המוקלות היו נותן כשקתות המים : שני מעשים הללו היה עושה כדי שתלדנה
 עקודים ונקודים : (מא) המוקשרות : כוונן שרובן רגילות להתיעבר טיח : (מב) וכדעטיף : כשעבר ואין המזכירות להתעבר
 לא היה חושש על המתמותות : (א) הסכוד : עולם מוון כמו ונאכרם כד שמקנה כסוף וכו' : (ה) ואלתי אבי היה עמדי :
 ת"ע"ק

מכלל יופי

הנקבה הפעולה סימן י"ח ועיין בסימן ג"ו ובפירוש הא
 ליחמנה נוספה כתא שמות כט (אוחכה) והיה בלא האליחמן
 ובאיה הגון דגושה שלא כמנהג כמו גון מיכה : ועיני הראינה
 בה : (מב) (ובהעטף) :
 ויתכן שהעטופים הם החלשים ענינו ההתאחר כתרומתו
 אשקנפס כנס תתעטף ואין ובלקישות עגא רוצה לומר
 להס תלויה :
 באחרונה זמן שילדו רוב
 הצאן ובאותו זמן לא ישים יעקב את המקלות כיהומן
 שתלדנה רוב הצאן ידע יעקב כי יבא לבן על הצאן לראות מח
 תלדנה ולפיכך לא היה משים המקלות באורנו הזמן :
 (מג) (ויפריץ האישי) : לרוב הדברים ושפעט ידמס לפריצה
 והוא ענין הריסה והנמיצה כאלו כרובם יפריצו חגדרים שלא
 ימלס מקום גדר :

(לט) (ויחמו) : כפלא בררר אבל יתמר היוד בסגול בעבור
 שהחירן נקודה בחטף סגור : (אל
 המקלות) : כנגד המקלות : (הצאן) : רוצה לוטר הנקבות
 (מ) (אלעקור) וכן (עקרים) : פירושו שהכתמים שלהם
 פמקום שקושרין אותו היד והרגל שכופפין היד על הרגל
 וקושרין ובאותו מקום היו כתמייהם לכן קראם עקדים :
 (עדרים) : מערכת הצאן נקרא כן : (על צאן) : פירושו
 עם : (מא) בכל יחס) : מקור ובעבור הדבקו למלת בכל
 נאמר שרדוא במקום שם ואם נאמר שהוא חסר על כלומר
 בכל עת שהיו מתחממות והוא עת חבורן הוא מקור כמשפט
 וכן הוא התרגום בכל עתן דמותחמן : (המקשרות) :
 התנומו בכיריא והם שנולדו
 בימינין והם הזקים ובריאם
 מוזאחרים וקראם ברשון
 קשר כי הקשר חזק וכן
 ודקשורים ליעקב :
 (ליחמנה) : המס בסגור
 ונמצא בפנים מדויקים
 המס בצרי וכנוי להורות על
 וי"א שהם הלאן אשר הזכרים
 מהם הולכים אחר הכנסות
 ככל עת לרוב תאותם מלשון
 וכפשו קשורם כנפשו ונקראו
 הנולדים מהם קשורים על
 שם תמיים :

לא (כ) (שלשם) : חאר ורוצה לומר היום השלישי
 לאחור : (ו) (ואתנה) : בתוספת האת :

את אביבן : ז ואביבן תל בי והחלף את
 משכתי עשרת מנים ולא נתנו אלהים
 להרע עמדי : ח אסכה יאמר נקדים
 יהיה שכרך וילדו כל הצאן נקדים ואסכה
 יאמר עקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן
 עקדים : ט ויצל אלהים את מקנה אביכם
 ויתן לי : י ויהי בעת יתם הצאן ואשא
 עיני וארא בחלום והנה העתדים העלים
 על הצאן עקדים נקדים וברקים :
 יא ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום
 יעקב ואמר הנני : יב ויאמר שאגא
 צינור וראה כל העתדים העלים על הצאן
 עקדים נקדים וברקים כי ראיתי את כל
 אשר לבן עשה לך : יג אנכי האל בית
 אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי
 שם נדר עתה קום צא מן הארץ הוואת
 ושוב אל ארץ מולדתך : יד ותען רחל
 ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונתלה
 בבית אבינו : טו הלא נבריות נחשבנו
 לו כי מברנו ויאכל גם אכול את כספנו :
 טז כי כל העשר אשר הציל אלהים
 מאבינו לנו הוא ולבגינו ועתה כל אשר
 ששי אומר אלהים אליך עשה : יז ונקם
 ויעקב נישא את דבניו ואת נשיו עד
 הנמלים : יח וינתן את גד
 מקנהו ואת כל רכשו אשר רכש מקנה
 קנינו אשר רכש בפגן ארם לבוא אל
 יצחק

בכל חילי פלחית ית אבוכן : ז ואבוכן
 שקר בי ואשני ית אגרי עשר וימנין ולא
 שבקיה יי לאבאשא עמי : ח אסכדין
 הנה אמר נמורין והי אגרה וילדן כל ענא
 נמורין ואסכדין הנה אמר רגולין יהי
 אגרה וילדן כל ענא רגולין : ט ואפריש
 יי מן בעירא דאבוכן ויהב לי : י נתורה
 בעידן דאתיחמא ענא וזקפית עיני וחזית
 בחלמא והא תישא דסלקין על ענא רגולין
 נמורין ופציתין : יא ואמר לי מלאכא דיי
 בחלמא יעקב ואמרית הא אגא : יב ואמר
 זקופ עיני עינך ותזי כל תישא דסלקין על
 ענא רגולין נמורין ופציתין ארי גלי קדמי
 נת כל די לבן עביר לך : יג אגא אקהא
 דאתגלית עלך בבית אל די משחתא תמן
 קמא דקיימתא קדמי תמן קיים עין קום
 פוק מן ארעא תדא ותוב לארע גדותך :
 יד ואתיבת רחל ולאה ואמרא ליה העוד
 עין לנא חולק ואחסנא בבית אבונא :
 טו הלא נוכראן איתחשבנא ליה ארי
 ובננא ואכל אף מוכל ית כספנא : טז ארי
 כל עותרא דאפרישני מאבונא דילנא הוא
 ורבננא וכען כל דאמר יי לך עביר :
 יז וקם יעקב וגטל ית בנוהי ונתנשוהי
 על נמליא : יח ודבר ית כל גיתוהי ונת
 כל קניניה דקנא גיתוהי וקניניה דקנא בפגן
 ארם קמיחי לגת יצחק אבוהי לארעא
 דכנען

אריס
 ח
 יתי
 ט
 בחלק
 וזכרון
 יב
 קדמי
 קדמי
 טו
 יז
 הווא
 גת
 שתי
 למד
 מבי
 מבי
 בית
 לחל
 קרב
 נכר
 כ"ד
 פל
 הפר
 ח
 לחת
 וקם
 (ז)
 הנה
 חזן
 (ע)
 ואמ
 לש
 וכן
 הצי
 מצ
 והי
 כי

ארום וגוי : ז ואבוכו שקר בי ושלחף ית אגרי עשר הולקין ולא יתב ליה ין רשו לאפקאשא עמי :

ח אם קרוי הנה אמיר קרויהו יהי אנך וילדו כל עגא קרויהו ואם קרוי עמר קאן דשוקא בגלגליו :

ט ורנן ין ית ביתא קאבוכו ויתב לי :

י והנה קעידו דארמיתקא עגא וקפית עיני וקמית :

יא בקלקא והא קרמא דפלחין על עגא שוקא בגלגליו :

יב וקרויהו וגייהו חיקורין : יג ואמר לי וגוי :

יב ואמר וקוף קרוי עגיד וקמי כל קרמא דפלחין על עגא שוקא בגלגליו וקרויהו וגייהו חיקורין ארום גלי :

יג קרמי ית כל אונקא דלבו עכיד לק : יד אגא הוא אלקא דאמגליתו ערך בבית אל די דייקת סקו קמא בקיימית :

יד קדמי סקו קים קרוי וגוי : יו ואתבת רחל באסקמורא דלצה וצמרון ליה האפשר רעד קרוי אית לקא וגוי :

טו תלא נוקקא אקחשכנא ליה ארום ונקנא וגוי :

יז ארום קל ערקא דרוקו ין מן אבוכא די לקא :

יח הוא ורננא וקרוי וגוי : יט וקם עקב וסוכר ית בגו :

כא ונת נשו על נקליא : יכ וקבר ית כל בעיקא ונת :

כל

דשי

שתיקו וגומר הקדושה רחל ללאה : (ז) עשרת מונים . חין יזונים פחות מעשרה : מזנים . לשון סכום כלל החשבון וכן עשירית

למדתו שהחליף תכאוף פעמים . (ח) והנה העתודים . חק על פי שהבדילם לכן כלם סנאית עברו הנתן דוגמתו היו המלכים

מכאן אותן מעשר המסור כיד בני לכן לעדר סכיד יעקב (ב"ר) . וברורים . תרגומו ותימין פייס"ר כל"ע חוט של לכן מוקף חת גוטו

סכית חכר כורדת שלו פתוחה ומשולשת מו אלזו (ס"ח מוון חלוון) וחין לילכיא עד מן המקרא : (יג) האמר ביראזר . כמו אל

בית אל ה"ה"איתורה ודרך עוקרות לדכרן כמו (במדבר לר) חתם כחיס אל הארץ כענן : בושחה שם . לשון רבויה ודולה כשנשמת

למלכות כך ויזוק שמן על ראשה להיות מושחת ליוזבא : אשר נדרת ר"י . ונרין חתה לשלחו שאמרת יהיה בית חללים שתקריב סם

קרבתו (יד) העוד לנו . אפילו כשעה שדרך בני אדם לית נדויה לכנותיו כשעת גיטאין נהג עתנו כנכרין כי מוכרנו לך (שעבדת חותנו

כי"ד סנה ולא כתננו לך חלל) בזכר הפעולה : את כספנו . סעכדמין שבר פעולתך : (יז) כי כל העושר . כי זה משמש כלשון

אלא : כלומר משל אבינו חין לנו כלום חלל מה שהציל הק"ה מאבינו שלנו הוא : הוציל . לשון הפרוי וכן כל לשון הגלה שבמקרא לשון

הפרשה שנתפרשו מן הרעה מן האויב : (יז) את בניו ואת נשיו . הקדים וכרס לנקבות ועשו הקדים נקבות לזכרים שאלתר (בראשית

לו) ויקח עשו חת נשיו וחת בניו וגומר : (יח) בקנה קגינו . מה שקנה מנאלנו עבדיו ושפחות ומלכים וממורים : (יט) לגוז

רשבים

אע"פ שפניו רעים חני לא גולתי וזמנו כלום חלל הקב"ה היה עמדי וכן לי : (י) חמים . אמינים . עשר חינו דוקא . כמו פשר נשיו

לחמיכם עשר פעמים תכליוני . כלומר רבבה מניינים : (יא) וילדו כל האנן נקדים . כזה לא הועיל מחשף הלבו : (ט) ויכל . הפרוש

זכר כל לשון יסועיה והמלטה וחליצה לשון הפרשה הם : (יג) אשר נשחת . להקדישה ועדיין לא הקרבת עליה נדריך : (טו) כספנו

שנשתכר

מבלל

יופי

(א) (התלבי) . עקר החיו להדגש בו הוא פועל עבר וכא

הנה המורה ובפירוש על השרש הזה בכנין הרוש הוא קל

חיון מאחד מלכסיס (ויהלבהם אליהו) ענין שקר .

(עשרת מונים) . פעמים לפי שהם מנין נאמר בזה הלשון

ואמר עשדה לפי שהוא סוף האחרים וראש העשורו לפיכך

לשון רבויה המספר כזה חשם כשהם רוצה לומר פעמים רבות

וכן ויקראו ואפו עשד נשים וחדומים לו : (ח) (כל

הצאן) . רוב הצאן כמו כראשית חם (וכל הארץ באה

מצרימה) והדומים לו : (ט) (ויצל) . ענין ההסדרת

והשלילה וכן (אשר הציל אלהים) (י) (העתרים) . ידוע

פי הם הזכרים מן העזים ונקראו גם כן תישים והגזלים יקראו

השם

יצחק אביו ארצה כנען : יט ולבן הלך
 לגו את צאנו ותגוב רחל את התרפים
 אשר לאביה : כ ויגב יעקב את לב לבן
 הארמי על בלי הנד לו כי ברח הוא :
 כא ויברח הוא וכל אשר לו ויקס ויעבר
 את הנחל וישם את פניו הר הגלעד :
 כב ויער לבן ביום השלישי כי ברח
 יעקב : כג ויקח את אחיו עמו וירדה
 אחיו דרך שבועת ימים וירבק אתו בהר
 הגלעד : כד ויבא אלהים אל לבן הארמי
 בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן
 תדבר עם יעקב מטוב עד רע : כה וישג
 לבן את יעקב ויעקב תקע את אהלו בהר
 ולבן תקע את אהלו בהר הגלעד : כו
 ויאמר לבן ליעקב מה עשית ותגוב את
 לבני ותנהג את בנתי בשביות הרב : כז למה
 נחבאת לברה ותגוב אתי ולא הנחת לי
 ואשלחך בשמחה ובשרים בתך ובכנור :
 כח ולא גששתני לנשק לבני ולבנתך עתה
 הסבלת עשו : כט ישלאל ידי לעשות
 עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי
 לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב
 עד רע : ל ועתה הלך הלכת כי נכסף
 נכספת

דכנען : יט ולבן אול למימו ירד עניה
 ונסיבת רחל ותצלמניא די לאביתא :
 כ ובסי יעקב מן לבן ארמאה על דלא
 חוי ליה ארי אול הוא : כא ואול הוא
 וכל דלית וקס ועבר ית פרת ושוי ית
 אפוחי לטורא דגלעד : כב ואיתחוד
 ללבן בימא תליתאה ארי אול יעקב :
 כג ודבר ית אחוהי עמיה ורדה בתרוהי
 מהלך שבועה יומין ואדבק יתיה בטורא
 דגלעד : כד ואחא מימר מן קדם יי
 לות לבן ארמאה בתלקא דליליא ואמר
 ליה איסתמר לך דילקא תמליל עם יעקב
 מטוב עד ביש : כה ואדביק לבן ית יעקב
 ויעקב פרס ית משכניה בטורא ולבן
 אשרי ירד אחוהי בטורא דגלעד : כו
 ואמר לבן ליעקב מה עבדת ובסיתא מיני
 ודברת ית בנתי בשביות הרבא : כז למה
 אסתרת למיגל ובסיתא מיני ולא חוייתא
 לי ושלחתך פון בחרון ובתושבתן בתופין
 ובחננין : כח ולא שבקתני לנשקא לבני
 ולבנתי כען אסבלתא למעבר : כט אית
 חילא בידי למעבר עמכון ביש ואלהא
 דאבוכון ברמשא אמר לי למימר אסתמר
 לך מלמלא עם יעקב מטוב עד ביש :
 ל ובען מיזל אולת אבי חמקא חמידתא לבית אבוך למה נסיבתא ית דחלתי :

ואתיה

דשיי

(יט) לגו את צאנו - שנתן כיד כחי דרך שלשת ימים כיון וכן יעקב : ותגוב רחל את התרפים - להכריז על אהבה וכו' (ב"ר) :
 (כב) ביום השלישי - שהרי דרך שלשת ימים היה בניהם : (כג) את אחיו - קרוכו : דרך שבועת ימים - כל אותו
 א' ימים שהלך חנוני להגיד לבן הלך יעקב לדרשו כאל יעקב רחוק וכלן שש ימים וכשפגעו סגרו לסו למדנו שכל מה שהלך יעקב כשכחה
 ימים הלך לבן כיון אחד (שלאחר וירדו אחיו דרך שבועת ימים ולא נאמר וירדו אחיו ימים) : (כד) מטוב עד רע - כל טושת
 טל

כל
 ביקר
 ביות
 חו
 ארום
 לבני
 קמר
 יומין
 תלית
 אשר
 ומצד
 ליה
 שוור
 איש
 עמכון
 טל
 נכח
 טשת
 יעקב
 סיה
 הש
 וכל
 (יט)
 על
 גכר
 בלי
 הוא
 ברח
 כי
 כי
 רוע
 הוא
 (כג)
 זכה
 (כד)

כל נכסיו די קמא גימתי ונכסיו די קמא וגוי יט ולקו אול למינו עניה ונטיבת רחל יר צלקטניא דתויו נכסיו נכרא
 בנכרא ונתקמו רישיה ופולחין ליה במילתא וברסמיו ונתקמו קרסמיו בציצא דבהבא ונתקמו מהות לשניה ונתקמו ליה
 ככרתלא ונמליל עמהון ואילין היוון דהנה נתון להון אכיהא : כ ונעב יעקב נת בעתיה דלקו ארמאה על דלא
 תו ליה ארום אול הוא : כא ואול הוא עם כל דיליה וקס ועבר נת פרת ושוי יר אנפוי למיסוק לטוורא דגלעד
 ארום קמא ברזח קודשא דמקו עתיד למתני שויביתא

ירושלמי

נתנה בד אהבגישו בעיניא בעיני למשתן ענא ולא הוה
 יקלן ואמתניו קהון ותלתא יומין דילקא פטיף בירא ולא
 טפת רבכו אהני ללבן ביימא מליהא ארום ערב יעקב :

עשרין שנין : כג ודבר נת קריכו עמיה ורבה בר רזי
 ומצלי קדם אלהיה : כד ואמא מילאבא ביימא בון קדם יי ושלף חרפא על לבן במאח בחיל קמא דליליא ואמר
 ליה טור לך דלקמא וגוי : כה ואדביק לבן נת יעקב ויעקב פרס יר משבגיה בטוורא ולקו אשרי נת אהוי בתוורא
 טוורא דגלעד : כו ואמר לבן ליעקב מה עבדת ונגבת בעתי ודברת יר בנתי הי בשבית חרפא : כז לקמא
 אימרתה למיזל ונגבת בעתי ולא תגית לי ואילו תגיתא לי שלחתיך פון בחנווא ובחשקתון בתרפין וקבגין :
 כח ולא אמנתני לנשקא לבני ברמי ולבתי קרון אסבלת מה עבדת : כט אית ספיקא ביה למעבד
 עמכון בישא וגוי : ל וקרון מיזל אילתא ארום מתחמרא חמיריה לביתיה דאבוך לקמא נבת יר צילמי

טעוהי

רשיי

של רשעים רעה היא אלל הנדיקים (יבמות סג) : (כו) כשביות חרב כל חיל הכא למלחמה קרוי חרב : (כו) ותגוב אותי
 גבת את דעתי : (כט) יש לאל ידי . יש כח וחיל בידי לעשות עמכם רע וכל אל שהוא לשון קדש על שם עיוון ורוכ אוכיס הוא :
 (ל) נכספת . חמדת והרכיש במקרא (תהלים מו) נכספת וגם כלתה נכסי (איוב יד) למעשה ידך תכסוף :
 (לא) כי

רשב"ם

שנת כר בנו בנישואינו שהיה לך להשתכר בינינו וכפך ולפרנסנו : (ט) ותגוב רחל את התרפים . שלא יגידו וידועו ללבן כי רוחה
 יעקב לכרוח כענין שנאמר אין אמוד ותרפים . כי התרפים דכרו חן רגילים היו לקסום בהם : (כג) דרנשכעת ימים . כי יעקב
 היה הולך לאט כשביל לאנו ולבן שהיה רחוק מנונו הלך לגוון את חננו כדכתיב וישך דרך שלשת ימים כינו וכין יעקב והוא מיהר לרדוף והשיב
 למקו שבעת ימים : (כט) ולא יהי אכיס וגו' . ואני חולק לו כבוד : (לא) כי

מכלל יופי

וזשם הזה כולל כל מומן ראדם מקנה הבהמה וכסף וזרחב
 וכל מטלטלין : (מקנה קינו) סמוך כי הוא נקוד בצרי :
 (יט) (התרפים) . פירש ראב"ע כי הם על מים עשויים
 על צורה בן אדם יראו בהם העתודות : (כ) (ויגנב) פירוש
 גנב דעתו כי הוא היה חושב שהיה עם צאנו והוא ברח : (על
 בלי הגיד לו) . על שלא הגיד לו דרכו : (כי בורה
 הוא) . לא שיאמר לו אני בורה כי זה לא יתכן אלא טעם כי
 בורה למלת ויגוב גנב דעתו
 כי הוא היה בורה וי עלים
 כינו ולא הגיד לו כי היה
 רוצה לדכח : (כא) (הנהר) .
 הוא פרת בתרגומו :
 (כג) (וידבק) . ענין השנה
 וכן תרגום וישנים ואדבקונו
 (כד) (פן הדבר) . שלא
 הדבר :
 (כא) **ויברח** מלת כריחה
 תורה על
 סור האדם מאיזה מקום ואין
 רודף זה מלאגת חוק עתיד
 אכל סור האדם מן המקום
 נעני חוק הנה או מפני רודף
 יקרא יסיה :

ונספתה לבית אביך למה ננבת את-אלהי :
 לא ויצא יעקב ויאמר ללבן כי וראיתי כי
 אמרתי פן-תגול את-בנותיך מעמי :
 ה לב עם אשר תמצא את-אלהיך לא
 ותיה נער אחינו הקר לקח מה עמדי וקח-לך
 ולא-ידע יעקב כי רחל ננבתם : לו ובא
 לבן באהל-יעקב ובאהל-ראה ובאהל-
 שתי האמהת ולא מצא ויצא מאהל לראה
 ובא באהל רחל : לו ורחל לקחה את-
 התרפים ותשמם בכר הנמל ותשב עליהם
 וימשש לבן את-בר-האהל ולא מצא :
 לה נתאמר אל-אביה אל-יחר בעיני
 אדני כי לוא אוכל לקום מפניך כי-דרך
 נשים לי ויחפש ולא מצא את-התרפים :
 לו ויחר ליעקב וירב בלבן ויצא יעקב
 ויאמר ללבן מה-פשעי כנה חפאתי כי
 דלקת אחרי : לו כי-מששת את-כל-כלי
 מה-מצאת מכל כלי-ביתך שים כה נגד
 אחי ואחריך ויוכיחו בין שנינו : לח זה
 עשרים שנה אנכי עמך רחלך ועגור לא
 שכלו ואילי צאנה לא אכלתי : כט טרפה
 לא-הבאתי אליך אנכי אחטנה מנדי תבקשנה
 ונבת יוס וננבת לילה : מ הייתי ביום
 אכלני הרב וקרח בלילה ותדר שגתי מעיני :
 זמא זה-לי עשרים שנה בביתך עבדתיך
 ארבע-עשרה שנה בשתי בנותיך ושש-שנים
 בצאנך ותחלף את-משכרתי עשרת מננים :
 לולי

לא ואתיב יעקב ויאמר ללבן ארי רחילית
 ארי אמרית דילמא-תנוס ות-בנתך מני :
 לב עם דתשבה ות-דחלתך לא יתקיים
 קדם אהנא אשתמוצע קך מה דעמי וסבי
 קך ולא-ידע יעקב ארי רחל נסיבתיון :
 לג ועל לבן במשכנא דיעקב ובמשכנא
 דראה ובמשכנא דתרתין-לחניתא ולא
 אשכח ונפק ממשכנא דראה ועל במשכנא
 דרחל : לו ורחל נסיבת ות-צלמניא
 ושויתיון בעביטא הנמלא ויתיבת עליהון
 ומשש לבן ית-כל-משכנא ולא אשכח :
 לה ויאמר לאבוקא לא-יתקוף בעיני
 רבני ארי לא איכול למיקם מן-קדמך
 ארי-אורח נשין לי ובלש ולא אשכח ית-
 צלמניא : לו ותקוף ליעקב ויצא בלבן
 ואתיב יעקב ויאמר ללבן מה-חובי מר
 סורחני ארי דנפתא בתרי : לו ארי-
 מששתא ית-כל-מני מה-אשכחמא מכל
 מני-ביתך שני הכא קדם אחי ואתך ויוכחון
 בין תרנונא : לח דנן עסרין שנין אנא
 עמך רחלך ועגור לא אתכליו ודיכרי עגור
 לא אכלתי : לט תבירא לא-איתיתילותרך
 כד-הנה שניא ממינינא מן-ידי את-בעי
 לה נטרית ביממא ונטרית בליליא :
 מ הויתי ביממא אכלני שרבא ונגידא
 הנה-נחית-עלי בליליא ונרת שינתי מעיני :
 מא דנן לי עסרין שנין בביתך פלחיתך
 ארבע

מעין
 מעין
 ונתק
 ל
 ל
 בתרי
 קשי
 ל
 אנת
 מנני
 כלל
 ביקו
 שינק
 (לא)
 מה ע
 וכל
 הע
 על
 (ק)
 (ב'
 ע"י
 אכ
 (במ
 גנבו
 למן
 (י)
 (ח)
 דת
 חט
 חת
 (ונ
 דו
 ח
 נו
 ש
 ה
 ח
 ל

מעוותי : לא ואתיב יעקב ואמר ללבו ארום אקשיתי באקבית וגו' : לב עם כל מאן דתשפח ית צלמי
 טעויתך ימורת בקלא זימניה כל קבל אקנא אשקמובע לך מאן דעימי מן דילך ושב לך ולא יבע יעקב ארום רחל
 ונתתו : לג ועל לבן וגו' : לד ורחל נסיבת וגו' ונתת עליוהו ופשפש ית כל משקנא ולא אשפח :
 לה ואמרת לא יתקוף בעיני רבנא ארום ליה אפשר למקום מן מקד ארום ארבה נשין לי ופשפש ולא וגו' י
 לו ותקוף רוקנא ויעקב ואידין עם לבן ואתיב יעקב ואמר ללבו אמר חוקתי ומר סורקתי ארום אחירת למיתי
 פתתי : לו ארום פשפשתי ית כל מנאי מה אששתיא מקל מאני ביימך שני פרוו דנגד קבל אחי ואחד וינינו
 קשזט בין פרוינו : לה דגו עשרין שניו אגא נגד רישלך ועניך לא אתבלו ואגר דיקבי ענג לא אכלית :
 לט דתיבא מן חירת וקרא לא אייתימי לותך דאין

ירושלמי

קטילת לא אייתימי לותך כל חדא מניהו בהנא ערקא מן
 מינינא אגא תונא קשלים בן ידו הוית קבע יתה ומן דתו
 גבתיא גבתיא וקמא וחיית קרא מתאבלא בליליא אגא תונא
 משלים יתה :

אגא חטיי כה מן יבי תוית קבע יתה מר דמתניב בימא
 מקני נשא עלי הנה לאשלמא ומר דתנה מרניב
 בליליא מן חירת קרא עלי הנה למשלמא : מ ברת
 בימא בתקליא אכלני שרבא אקרושא בליליא ואתפרדת
 שינתא קני : מא דגו לי עשרין שניו קביתך פלחתיך

רש"י ארבסרי

(לא) כי יראתי וגו' . הסיכו על ראשון ראשון שאתה לו ותכנה את כנתי וגו' : (לב) לא יהיה . ומאשה קללה ונתה רחל בדרך (ב"ר) :
 בנה עמדי . משלך : (לג) בארל יעקב . הוא חבל רחל שהיה יעקב תדור חלה וכן הוא חומר בני רחל אשת יעקב וכוונן לא נאמר
 אשת יעקב : ויבא באהל רחל . כשיה מחלה לזה חור לו לאהל רחל קודם שיפס כהל האמהות . (ספרים אחרים השפחות)
 וכל כך למה לפי שהיה זכיר בה שהיא נמשנית : (לד) בכר הגמול . לשון כרים וכסתות כתר גומו בעניטא דגמול והיא מרדעת
 העשויה כמין כרובעירובין (דף ו) שנינו הקיפוס בעבטין וכן עשתי גמוליס כש"ט כל"עו : (לו) דלקת . רדפת כמו (איכה ד)
 על ההרים דלקו וכמו (שמואל א"ו) מדלוק אחרי כלשטים : (לז) וזיבחו . ויכרו עס מי הדין אפרו"בי כל"עו :

(לח) לא שכלו . לא הפילו עיבורם כמו (הושע ט) רחם נשכיל (איוב כא) תפלט פרתו ולא תשכל : ואילי צאנך .
 (ב"ק טז) יוכאן אמרו אילין יומן קרוי איל שאם לא כן מה שחיו אילים לא אכל אכל כנשים אכל אס כן גזן הוא : (לט) טרפדה .
 ע"י חריחש : אנכי אחטנה . לשון (שופטים ב) לשון (שופטים ב) קולע אל השנה ולא יחטיח (מלכים א) אני וכני שלמה חטאים חסרים .
 אנכי חסרתי אס חסרה חס"ה לי שמדי בתקנה : אנכי אחטנה . תרגומו דקו שנייא ומנינא שהיתה נפרדת ומחוסרת כמו
 (במדבר לא) ולא נפקד זמנו אים תרגומו לחטנה : גנובות יום וגנובות ליליה . גנובת יום או גנובת לילה הכל שלמתי .
 גנובותי . כמו (איכה א) רבתי כגוים שתי כדית (ישעיה א) מלאתי מפסט (הושע י) אוהבתי לדוש : (מ) אכלני חרב .
 לשון אש חוכלה : קרח . כמו (תהלים קמו) משלך קרחו תרגומו גלדיא : שנתו . לשון שינה : (מא) והחלף ארת
 בשכורתי

רש"בם

(לא) כי יראתי וגו' : (לב) עם אשר תנזא . הסיכו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון . כלומר אני אעשה נקמה ונזפו :
 (לג) ויבא לבן כהל יעקב וחס"כ כהל לזה וחס"כ כהל לזה וחס"כ כהל לזה וחס"כ כהל לזה וחס"כ כהל לזה וחס"כ כהל לזה
 דחל יסכה רחל על כר הגמול שהתפרסם בתוכו ויבא מחלה לזה ויבא כהל רחל כלומר ח"פי שמתרגומו עלה כהל לזה וכהל שתי
 השפחות לא כך היה אלא בתחלה כשיה מחלה לזה נכנס כהל רחל אכל מפני חורך דברים שאמר לכן רחל ורחל ללכן לא היה רוצה להפסיק
 את הפסוק הראשון : (לד) בכר . כר הוא קסת שנותנים על הגמול לשבת עליו . (למ) לא שכלו : מחוך חוסר קרעה ומתוך שמירה
 שזתה ואילי חאך דרך דויע' נתן כמדבר לאכול מן הכנשים הזכרים : (לט) אחטנה . כמו אחטנה אני הפסדתי משלי כמו אני וכני
 שלמה .

מכלל יופי

(ונכסוף) מקור מבנין נפעל בשקל שמואל ב נשאול (נשאול)
 דוד : (לד) (בכר הגמול) . הוא . מרדעת
 הגמול . ובכרירי' ל' כרובסה ששוכבים עליו הנקרא קול
 נו' בלעז כאמרו אמר לה כתי כרסי כרי ושרשו כרר כמו
 שאמרו מכות הכרר : (לה) (דרך נשים) . מנהגיהווא
 הדנות . ואמר כן דרך בכור וכן כראשית ית אורח כנשים .
 (לו) (דלקת) . ענין רדיפה (לז) (כה) ענינו כמו הנה :
 (לח) (ואילי צאנך) . ואילי צאנך ואפילו אחד לא אכלתי

וההסר מם השמוש כמו שמואל ב כג אלתן כן דודו בית לחם
 רוצה לומר מבית לחם יהושפט (עד יקום גו' אויביו) מאויביו
 והדומים להם : (לט) (אחטנה) . חסר אלף למד הפועל
 כלומר שיהיה החטא עלי ואשלם לך כמוה : (תבקשנה) .
 קל הקוף וכן רוב הבנין בשוא הקוף קל : (וגנבתו) . הווד
 בשניהם נוסף כווד ישעיה א מלאתי משפט ואו' הי' לכנוי היתה
 הבית קמוצה והוא פעול והראוי גנובת יום וגנובת לילה
 ענינו . (מא) (והחלף) .

מב לולי אלהי אבי אברהם ופחד
 יצחק היה לי כי עתה רוקס שלחתי את
 עני וארחיני כי כפי ראה אלהים ונוכח
 אמש: ° מו ויען לבן ויאמר אל יעקב
 הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני וכל
 אשר אתה ראה לי הוא ולבנתי מה אעשה
 לאלה היום או לבניהן אשר ילדו: מד
 ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והנה
 לעד ביני ובינך: מה ויקח יעקב אבן וירימה
 מצבה: מו ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים
 ויקחו אבנים ויעשו נגל ויאכלו שם על הנגל:
 מז ויקרא לו לבן ויאמר לבן הנל הנה
 קרא לו גלעד: מח ויאמר לבן הנל הנה
 עד ביני ובינך היום על לבן קרא שמו גלעד:
 מט והמצפה אשר אמר יצחק יהיה ביני
 ובינך כי נסתר איש מרעהו: נ אסתענה
 את בנתי ואסתקח נשים על בנתי אין איש
 עמנו ראה אלהים עד ביני ובינך: נא
 ויאמר לבן ליעקב הנה הנל הנה והנה
 המצבה אשר יריתי ביני ובינך: נב עד
 הנל הנה ועדה המצבה אסאני לא אעבר
 ת אליך את הנל הנה ואסתתה לא תעבר
 אלי את הנל הנה ואת המצבה הנאר
 לרעה: נג אלהי אברהם ואלהי נחור
 ישפטו בינינו אלהי אביהם וישבע יעקב
 בפחד

שביעי

ארבע עשרי שנין בתרתין בנתך ושית שנין
 בערך ואשניתא ית אנרי עשר זימנין:
 מב אילולא פון אלהא דאבא אלהא
 דאברהם ודחיל ליה יצחק הנה בסערי
 ארי כען ריקן שלחתי ית עמלי וית
 ליאות ידי גלי קנס יי ואוכח ברמשא:
 מו ואחב לבן ויאמר ליעקב בנתא בנתי ובנתיא
 בני וענא עני וכל דאת חזי דילי הוה
 ולבנתי מה אעביד לאילין יומא דין אז
 לבניהן דילידא: מד וכען איתא וינוח
 קיים אנא ואת ויהי לסהיד בינא ובינך:
 מה ונסיב יעקב אבנא ווקיפה קמא:
 מז ויאמר יעקב לאחיהו לקוטו אבנין
 ונסיבו אבנין ועבדו דגורא ואכלו תמן על
 דגורא: מח וקרא ליה לבן ויהי ושהדוהא
 ויעקב קרא ליה גלעד: מח ויאמר לבן
 דגורא הדין סהיד בינא ובינך יומא דין
 על לבן קרא שמה גלעד: מט וסבורהא
 די אמר יסך מימרא דיי בינא ובינך ארי
 גיתפסי גבר מחבריה: נ אסתעני ית
 בנתי ואסתקח נשים על בנתי לית איש
 עמנא חזי מימרא דיי סהיד בינא ובינך:
 נא ויאמר לבן ליעקב הא דגורא הדין
 והא קמתא די אקימית בינא ובינך: נב
 סהיד דגורא הדין וסהיד קמתא אסתאנא
 לא אעבר לנתך ית דגורא הדין ואסתת
 לא אעבר לנתי וית דגורא הדין וית קמתא הדין
 ואלהיה דאברהם ואלהי

דנחור

ארבע
 דארי
 תשי
 וארי
 וגו
 למש
 אורי
 משק
 קדו
 עיני
 על כל
 (ב)
 סגול
 סכרי
 אהב
 אס
 שלוח
 קיז
 דכתי
 ענינו
 כד פ
 יצח
 אכיו
 ביצח
 רוק
 אעש
 לבנו
 (מה)
 עלק
 זהו ע
 (מו)
 הכל
 גל

ארכברי שניו בגיון פרחיו בנתח ושית שניו בגיון ענד ושל חספתא ית אנרי עישיתי חלקיו : מב אילולי פרו אלהיה
 דאבא אלהיה דאברהם ודבחיל ליה יצחק הנר בפענו ארום ברו ריקם שלהגני ית סיגופי נח ליהודת ביי גלי קדם
 יו בגיון פרו אוכב ברמשא : מג ואסיב לבן ואמר לעקב בנתא די גסיבת לגשין ברמי הגיון רבניא דיליבו הי ככני
 תשיבין וענא מן עניי הווי נקל דאנת תמי מן דילי הווי ולכפת"י מה איכול למעבר לאילין וגוי : מד וכדון איתא וגוי :
 מה ונסיב ועקב וגוי : נו ואמר יעקב לבנוי דמות קרי להום אחוי לקוטו אבגיו ולקטו אבגיו ועברו יאמר
 ואקלר וגוי : מז וקרא ליה לבן אוגר סהיד ועקב קרא ליה בלישין ביר קודשא גלעד : מח ואמר לבן
 וגוי : מט וסכותא אתקריית די אמר וסכתי יו בינא ובינד ארום נטמר גבר מן סכריה : נ און מסגוף ית ברהי
 למעבר להו עולבנא ואם תיפס על ברמי לית אינעו למיבו יתו חמי מיקרא ביי וגוי : נא ואמר לבן לעקב הא
 אוגר הדון וקא קמא דאמריית בינא ובינד : נב סהיד אוגר הדון וסחידא קמא ואין ואנא ליה אעבר לתך ית
 אוגר הדון ואין אנק לא תעבר לותי ית אוגר הדון ית קמא הדא לאבאשא : נג אלהיה דאברהם וגוי וקום יעקב
 באלהא

רשי

משכורתי . הייתי משנה תלמי שבינו מנחוד טלוא מעקודים לכרודים : (מב) ופחד יצחק . לארצה לומר אלהי יצחק שאין
 הקדוש כרוך הוא מיוחד שמו על הנדקים בחייבה ואע"פ שאמר לו כאלתמו נכחך שבת איה' אלהי אברהם סכין ואלהי יצחק כשכיל שכהו
 ענינו והרי הוא כמות . יעקב כתיירא לומר אלהי ואמר ופחד : ויוכח . לשון תוכחה הוא ולא לשון הוכחה : (מג) מה אעשה לאלה . אין תעלה
 על לבי להרע לכן : (מד) והיה לעד . הק"כ : (מו) לאחיו . הם כניו שהיו לואחים נגשים חלו ללנה ולמלחמה (ק"ד)
 (מו) יגר שהדוהא . תרגומו של גלעד : גלעד . גלעד : (מט) והמצפה אשר אמר וגו' . והמנפה אשר כהר
 סגלעד . וכמו שכתוב ויעבור את מנפה גלעד ולמה נקראת שמה מנפה לפי שאמר כל אחד מהם לחברו יקרה כיני וכוין חס תעבור את
 הכרית : כינסתה . ולא נראה איה את רעהו : (נ) בנותי בנותי . שני פעמים חף בלילה וזלפה כמותיו היו מפלגש : אם תענה
 את בנותי . למנוע מהן עונת תשמיש (יומא עו) . (נא) יריתי . כמו ירד כיום שהיא יורה חן : (נב) אס אני . הרי
 אם תשמש כלשון אשר קמו עד חס דכרתי דכרי : לרעה . (ב"ד) לרעה יתי אתה עובר חבל איתא עובר לפרקמטיא : (נג) אלהי
 אברהם

רשב"ם

שלמה חטאים הרבה אלמין חפרים : נכתיב יוס . יו"ד יתירה נוכח יוס ונוכח לילה שלמתי כמו דכתיב עם שרתי כמדימות . אבל נמוכותי
 קצת פתרונו נמוכות שלו (עכ) שלחתי . ולא כשמתה וכוסירוס : (מז) מה אעשה . האין אוכל לעשות להם רעה : (מח) והמנפה .
 דכתיב את מנפה גלעד . יגן מן זופה נתתיך : קמו ירכ בחיך . מן פרה ורכה : (נא) יריתי . זקפתי יעקב יורה אותה כעגלת לכן .
 קמו

מכלל יופי

ענינו התמורה : (מב) (לורי אלהי אבי) . ואחר
 כף פירש אלהי אברהם : (ופחד יצחק) . מי שמפחד
 יצחק מוטו היה עמי וזהו שאמר וישבע יעקב בפתח
 אביו יצחק כמי שמפחד יצחק מוטו ואמר ענין זה
 ביצחק לפי שמפחד מה ווסר עצמו בדבר העקידה :
 (ריקם) . שם בחוספת מס שוה לוכר ולנקבה (מג) (מה
 אעשה לאלה) . אמר לאלה אחר שאמר ולבנותי כלומה
 לבנות כאלה שהם טובות מה אעשה כלומר אין אפדד מהן :
 (מה) (וריימה מצבה) . הרימה להיותה מצבה שהציבה
 על קומתה ושמה במקום גבוה מהה . להיותה נראית מרחוק
 זהו שאמר וירימה ולא אמר ויעם אותה מצבה לפיכך קראתה
 מצפה :
 (מו) לאחיו אחי לכן המכרים ולא חזר כן לקמיו שהיה
 נוכח מוכבודו ויקרא לאחיו ולא ללכן כלל
 הכל כרמותו ויתן סלון לקח עמו קרוביו ומשכתת נחור ויקרא
 אחים לשניהם וכמודרש ויאמר יעקב לאחיו אליו בניו :
 גל . גקרא חומר האבנים כן לסבוב ושרשו גלל וחבורי אר

בראשית לב וישלח

אונקלוס

מפסיר
לב

בפחד אביו יצחק : גר ויזבח יעקב זבח
 בקר ויקרא לאחיו לאכל לחם ויאכלו לחם
 ויילינו בקר : א וישלם לבן בבקר ויגשק
 לבגו ולבנותיו ויברך אתהם וילך וישב
 לבן למקומו : ב ויעקב הלך לדרך
 ויפגועו בו מלאכי אלהים : ג ויאמר יעקב
 כאשר ראם מתנה אלהים זה ויקרא שם
 המקום ההוא מחנים :

דנחור ירינון ביגנא אלהא דאבוהון וקיים
 יעקב בדרךחיל ליה אבוהי יצחק : גר ויזכס
 יעקב ויכססא בטורא וקרא לאחותי למיכל
 לחמא ויאכלו לחמא ובתו בטורא : א
 ואקדם לבן בצפרא ונשיק לבנותי ולבנותיה
 וברוך יתהון ואל ותב לבן לאתריה :
 ב ויעקב אול לאורחיה ויערעורביה מלאכי
 דני : ג ויאמר יעקב פד חונון משריתא
 מן-קדם-ני דא וקרא שמה דאאתרא
 ההוא מחנים :

קמ"ח חלקי מחנים סימן : ומפסירין ויברך יעקב בהושע
 בסימן י"ב :

פ פ פ

פ פ פ

ד וישלח יעקב מלאכים לפניו אל-עשו
 אחיו ארצה שעיר שדה אדום :
 ה ויצא אתם לאמר כה תאמרון לאדני
 לעשו כה אמר עבדך יעקב עס-לבן גרתי
 ואתר גד-עקה : ו ויהי-לי שור וחמור
 צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני
 למצאתהו בעיניך : ז וישבו המלאכים אל-
 יעקב לאמר באנו אל-אחיך אל-עשו ונגם
 הלך לקראתך וארבע-מאות איש עמו :
 ח ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ ארת-
 העם

ד וישלח יעקב אנדין קדמוהי לנת-עשו
 אחוהי לארעא דשעיר שדה אדום
 דאדום : ה ופקיד יתהון למימר קדון
 תימרון לרבוני דעשו קדון אמר עבדך
 יעקב עס-לבן גרתי ואותרית עד-קען :
 ו ויהו-לי תורין וחמרין צאן ועבדין ואמהון
 ושלחית וקחנא לרבוני לאשקתא-
 דחמין בעיניך : ז ותבו אינגדיא ונת-
 יעקב למימר אחינא לנת-אחור לנת-
 עשו ואף-אתי לקדמותך וארבע-מאה
 גברין עמיה : ח ודחיל יעקב לחדא ועקת ליה ופליג ית-עמא דעימיה ונת-ענא ונת-
 תורי

רשי

תורי

אברהם . קדש (ב"ר) : אלהי נחור . מול : אלהי אביהם . מול . גר) ויזבח יעקב זבח . שטט בהמות למשתה :
 לאחיו . לאוהביו שעס לכן : לאכל לחם . כל דבר קרוי מאכל כמו (דניאל ח) עבד לחס רכ (ירמיה יא) נשחיתת עץ כלמסון :
 (ב) ופגעו בו מלאכי אלהים . מלאכים של ארץ ישראל באו לקראתו ללוותו לארץ : (ג) מחנים . שני מחנות של מונה
 לארץ שבאו עמו עד כאן . ושל ארץ ישראל שבאו לקראתו (ב"ר ותנחומא) :
 חסלה פרשת ויצא
 וישלח (ד) יעקב מלאכים . מלאכים ממש (ב"ר) : ארצה שעיר . לארץ שעיר כל תיבה שזריכה למ"ד בתחלתה הטי"ל
 הכתוב ה"א סכופה : (ה) גרתי . לא נעשתי שר וחסוס אלא גר אינג כדאי לשנוא אותי על כרסות אסין שכיני הוה גביר
 לאסין שהוולג נתקיימה כי . דבר אחר גרתי בגימטריא תרי"ג כלומר עס לכן הרשע גרתי ותרי"ג מלות עשרתי ולא למדתי ממעשיו
 קרעס

באל
 וכתו
 וגי
 הינו
 למר
 מן
 ויש
 דלא
 תינט
 למי
 ואר
 הרע
 דר
 להו
 חכל
 ויש
 ואל
 שפ
 כלמ
 לב
 ויש
 מונ